

SEX^{OG}POLITIKK

Foreningen for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter

Innspill til Helse- og omsorgskomiteen

Sex og Politikk ber Helse- og omsorgskomiteen om å øke satsningen på seksuell helse og seksualitetsundervisning under statsbudsjettets kapittel 762 for 2018.

Sex og Politikk ber om:

- 1) At komiteen fremhever seksualitetsundervisning som et satsningsfelt, og at det prioriteres midler til denne satsningen over post 73 (seksuell helse), som økes vesentlig for 2018.
- 2) At ordningen med gratis prevensjon utvides slik at det ikke er noen nedre aldersgrense.

Begrunnelse:

- 1) Sex og Politikk savner synlig og eksplisitt satsning på helhetlig seksualitetsundervisning i skole, barnehage og helsevesen. Vi forventet at den nye strategien for seksuell helse – «Snakk om det!» - ville bane vei for økte rammer for dette arbeidet. Budsjettposten under Helse og Omsorgsdepartementet (Kap 762-Post 73), som har vært bærebjelken i utviklingen av vårt og andres arbeid med seksuell helse gjennom forebygging og seksualitetsundervisning (*Uke 6*) er derfor skuffende lav.

Norske skoler har en lovpålagt forpliktelse til å sørge for seksualitetsundervisning, beskrevet i kompetansemål for flere fag. Hvilke metoder og læremidler skoler og lærere velger å benytte seg av i undervisningen varierer fra skole til skole, og tilbudet til elevene vil derfor også variere stort. Spørreundersøkelser blant undervisere og elever viser at både omfang og kvalitet på denne undervisningen generelt oppfattes som utilstrekkelig.

Undersøkelser viser også at de fleste lærere benytter seg av supplerende kilder og materiell utenom lærebøkene, deriblant *Uke 6* (en av tre norske skoler bruker dette undervisningsmaterialet). Ved innføring av tre nye tverrfaglige temaer i fagfornyelsen, deriblant *folkehelse og livsmestring*, kan man forvente at behovet for relevante og tverrfaglige undervisningsverktøy av denne typen øker ytterligere.

Sex og Politikk ønsker å støtte opp om en god, tverrfaglig og helhetlig oppfølging av den nye, progressive strategien. Vi applauderer styrkingen av tilbud til unge gjennom skolehelsetjenesten, og ønsker å bidra ytterligere til den viktige jobben helsesøstre gjør når det gjelder unges seksuelle helse, gjennom videreutvikling av vårt pedagogisk tilrettelagte undervisningsmaterieell og verktøy tilpasset deres arbeidssituasjon spesielt (*Uke 6*). Det samme gjelder arbeid inn mot barnehager, som nevnes eksplisitt i strategien *Snakk om det!* Her kunne vi ønske oss en tydeligere oppfølging i budsjettet, da pilotprosjekter på dette feltet vil være viktige for framtidig arbeid for tidlig innsats for seksuell helse.

- 2) Sex og Politikk etterlyser tiltak i budsjettet for prevensjon til de få under 16 år som trenger dette. De siste årene har tallene på aborter gått ned blant unge. Dette skyldes ikke minst lettere og rimelig tilgang på gode prevensjonsmetoder, med statlig økonomisk støtte til prevensjon for unge i alderen 16-20 år, som gjør noen prevensjonsmidler tilnærmet gratis for denne aldersgruppen. For ytterligere å sikre lett og god tilgang til prevensjon for de unge, fikk helsesøstre og jordmødre fra og med 2016 rekvireringsrett for samtlige prevensjonsmidler. Likevel er det slik at dersom du er under 16 år, må du selv betale for prevensjonen. Helsesøstre eller jordmødre kan ikke skrive ut prevensjon til deg, du må få resepten av en lege. I Norge er den seksuelle lavalder 16 år, mens tall fra regjeringens strategi for ungdomshelse viser at omtrent én av tre debutterer seksuelt før de fyller 16 år. I regjeringens

SEXOPOLITIKK

Foreningen for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter

strategi for ungdomshelse står det at norsk ungdom generelt har «god seksuell helse» og at det er viktig at prevensjonsmetoder og helsepersonell er «lett tilgjengelig på unges premisser». Her er det ikke tatt høyde for de unge under 16 år med ønske og behov for tilgang til prevensjon.

Det må etter vårt syn gjøres to endringer for å legges til rette for at de som debuterer før de blir 16 år skal få en trygg og positiv start på sitt seksualliv:

- Unge under 16 år må inkluderes i statens subsidieordning for prevensjon
- Helsesøstre og jordmødre må få rekvireringsrett for unge under 16 år

Å utvide forskrivningsretten for helsesøstre og jordmødre, samt å inkludere de under 16 år i statens subsidieordning, er tiltak som både er rimelige og enkelt gjennomførbare. Når det gjelder sistnevnte, viser beregninger fra Helsedirektoratet utført i 2009 at det vil koste i underkant av 2 millioner kroner å inkludere unge under 16 år i statens subsidieordning.